

2019 PT3 SEJARAH (CONTOH SOALAN & JAWAPAN)

UNIT PENTING BERDASARKAN BAB

ALL FORM 3 STUDENTS MUST READ

2019 PT3 SEJARAH (BAHAGIAN B & C)

TINGKATAN 1 BAB 1 MENGENALI SEJARAH

[3 markah]

Soalan 1

Sumber sejarah terbahago kepada dua, iaitu sumber primer dan sumber sekunda.

(a) Apakah maksud:

- i. Sumber primer [1 markah]
- ii. Sumber sekunda [1 markah]

- F1 Perbezaan pandangan
- F2 Perbezaan ideologi
- F3 Tujuan penulisan
- F4 Pemilihan sumber yang pelbagai

[Maksimum: 3 markah]

i. Sumber primer

F1 Sumber ini belum diolah atau diterbit

F2 Bersifat asli

F3 Belum ditafsir

[Maksimum: 1 markah]

ii. Sumber sekunda

F1 Bahan yang telah diolah dan diterbit

F2 Bahan tersebar kepada umum

[Maksimum: 1 markah]

(b) Semasa melakukan penyelidikan, sejarawan menggunakan tiga kaedah. Apakah kaedah tersebut?

[3 markah]

F1 Kaedah Bertulis

F2 Kaedah Lisan

F3 Kaedah Arkeologi

F4 Arkeologi Bawah Air

[Maksimum: 3 markah]

(c) Walaupun sejarawan guna sumber sejarah dan kaedah penyelidikan yang sama. Namun masih wujud tafsiran yang berbeza tentang sesuatu fakta sejarah.

Mengapa wujud perbezaan tafsiran dalam sejarah.

(d) Sebagai seorang pelajar, bagaimana anda menghadapi perbezaan pendapat dalam kalangan rakan anda? [2 markah]

F1 Menerima baik pandangan berbeza dengan hati terbuka

F2 Cuba letak diri dalam suasana atau persekitaran rakan anda

F3 Menilai sesuatu kejadian dari sudut yang berbeza

[Maksimum: 2 markah]

(e) Apakah yang perlu dilakukan terhadap sumber sejarah?

Apakah kepentingan penemuan sumber sejarah?

Mengapa perlu menghargainya?

[4 markah]

F1 Menjadi inspirasi generasi masa kini

F2 Meningkatkan semangat patriotisme

F3 Menjadi bukti kewujudan masyarakat Zaman Prasejarah

F4 Menjadi tarikan pelancongan

F5 Sumber rujukan kajian dan penyelidikan

F6 Menjadi warisan negara

[Maksimum: 4 markah]

- (f) Jelaskan maksud sumber-sumber sejarah yang berikut.
- i. Artifak [3 markah]
  - ii. Bukan artifak [3 markah]

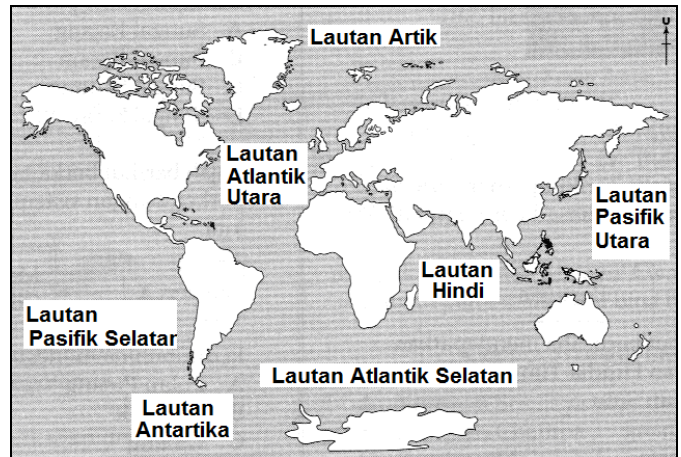
i. Artifak

- Peralatan ciptaan manusia yang digunakan untuk perburuan, pertanian dan perdagangan.
- Diperbuat daripada kaca, batu dan logam.
- Contoh artifak Loceng Ganga di Kampung Pencu, Johor sebagai bukti hubungan perdagangan dengan kerajaan Funan.

ii. Bukan artifak

- Data arkeologi dengan budaya manusia yang terdapat di bawah tanah dan atas permukaan tanah.
- Contoh dinding gua, dinding kota dan struktur binaan.

- (b) Peta berikut berkaitan dengan kawasan benua dan lautan.

Namakan tiga benua yang wujud pada masa kini. [3 markah]

- F1 Amerika Utara
- F2 Amerika Selatan
- F3 Afrika
- F4 Eropah
- F5 Asia
- F6 Oceania
- F7 Antartika

[Maksimum: 3 markah]

**TINGKATAN 1 BAB 2
ZAMAN AIR BATU**

Soalan 1

Perubahan iklim turut mempengaruhi bentuk fizikal bumi menjadi daratan dan lautan.

- (a) Jelaskan kawasan muka bumi yang dikategorikan sebagai daratan. [3 markah]

- F1 Gunung
- F2 Banjaran
- F3 Bukit
- F4 Tanah pamah
- F5 Lembah
- F6 Sungai

[Maksimum 3 markah]

- (c) Mengapakah kita perlu menghargai kawasan benua dan lautan tersebut? Gunakan pengetahuan dan pendapat anda. [4 markah]

- F1 Membekalkan sumber makanan dan minuman kepada kita
- F2 Menjadi kawasan petempatan semua makhluk
- F3 Membolehkan ia terus dinikmati oleh generasi akan datang
- F4 Mengelakkan berlaku bencana alam

[Maksimum: 4 markah]

TINGKATAN 1 BAB 3 ZAMAN PRASEJARAH

Soalan 1

(a) Nyatakan ciri-ciri kehidupan manusia Zaman Prasejarah.

[8 markah]

- Hidup di dalam gua dan lubang bawah tanah.
- Berlindung di bawah pokok yang diperbuat daripada ranting.
- Tumpuan petempatan di pinggir sungai dan laut bagi bekalan air dan makanan.
- Zaman Neolitik sudah mula hidup menetap.
- Membina rumah daripada batu, tanah liat dan kayu.
- Membuat peralatan daripada batu, kayu dan tulang haiwan.

(b) Huraikan aktiviti ekonomi yang dijalankan oleh masyarakat zaman prasejarah yang berikut.

- Zaman Paleolitik
- Zaman Mesolitik
- Zaman Neolitik
- Zaman Logam

[12 markah]

i. Zaman Paleolitik

- Hidup secara nomad untuk mencari makanan dan dikongsi bersama.
- Menjalankan aktiviti ekonomi bersifat sara diri.

ii. Zaman Mesolitik

- Masih lagi mengutip hasil hutan, memburu binatang dan menangkap ikan.
- Masih berlaku perkongsian makanan.

iii. Zaman Neolitik

- Menghasilkan makanan melalui kegiatan pertanian.

- Aktiviti perdagangan dengan menggunakan sistem barter dan pengkhususan kerja telah bermula.

iv. Zaman Logam

- Aktiviti utama penduduk ialah pertanian.
- Aktiviti pembuatan dan pertukangan turut berkembang.

(c) Zaman Prasejarah terbahagi kepada Zaman Batu dan Zaman Logam. Jelaskan maksud Zaman Prasejarah. [1 markah]

F1 Zaman sebelum manusia mengetahui dan mengenali tulisan

(d) Mengapakah inovasi masyarakat Zaman Prasejarah memberikan kesan kepada generasi masa kini? Apakah iktibar atau pengajaran kepada kita? [4 markah]

- F1 Membentuk ke arah kehidupan yang lebih baik
  - F2 Menjadi perangsang kepada kita
  - F3 Menjadi panduan kepada generasi masa kini
  - F4 Mewujudkan masyarakat yang berilmu pengetahuan
- [Maksimum 4 markah]

Soalan 2

Kewujudan Zaman Prasejarah di negara ini dibuktikan melalui penemuan lokasi-lokasi tinggalan manusia ketika itu.

(a) Jelaskan lokasi Zaman Prasejarah di negara kita. [4 markah]

- F1 Tingkayu, Sabah
  - F2 Gua Niah, Sarawak
  - F3 Kola Tampan, Perak
  - F4 Lembah Mansuli, Sabah
- [Maksimum 4 markah]

(b) Penemuan lokasi petempatan Zaman Prasejarah perlu dikekalkan. Mengapakah kita perlu berbuat demikian? [8 markah]

- F1 Menjadi lokasi pelancongan
  - F2 Mengekalkan keunikan warisan Zaman Prasejarah
  - F3 Memahami sejarah tamadun bangsa
  - F4 Meningkatkan semangat patriotisme
  - F5 Menjadi iktibar kepada generasi masa kini
  - F6 Menunjukkan kemampuan manusia meneruskan kelangsungan hidup
  - F7 Mewujudkan semangat berani menghadapi cabaran
  - F8 Menjadi asas kepada inovasi masyarakat masa kini
- [Maksimum 8 markah]

TINGKATAN 1 BAB 4 MENGENALI TAMADUN

Soalan 1

Tamadun merupakan proses meningkatkan kemajuan kehidupan manusia menjadi lebih baik.

(a) Jelaskan takrifan tamadun dalam:

- (i) Bahasa Yunani [3 markah]
- (ii) Bahasa Inggeris [3 markah]
- (iii) Bahasa Arab [3 markah]
- (iv) Bahasa Melayu [3 markah]

(i) Bahasa Yunani

- F1 Dari segi pengertian bahasa, perkataan tamadun (*civilisation*) diambil daripada perkataan Yunani, iaitu "civitas"
- F2 Yang bermaksud bandar atau kota
- F3 Tahap kemajuan dalam kehidupan masyarakat

dicapai dalam bidang kebudayaan, sains, industri dan sistem kerajaan [Maksimum: 3 markah]

(ii) Bahasa Inggeris

- F1 Dalam bahasa Inggeris, tamadun disebut '*civilisation*'
- F2 Iaitu tahap pembangunan manusia dan organisasi yang dianggap paling maju
- F3 Tahap pembangunan tersebut merangkumi pengetahuan, kepercayaan, seni, moral, undang-undang, adat dan kebolehan manusia atau organisasi

(iii) Bahasa Arab

- F1 Perkataan tamadun dalam bahasa Arab ialah *mudun*, *madain* dan *madana*
- F2 Yang bermaksud tinggi budi bahasa
- F3 Dan pembukaan bandar [Maksimum: 3 markah]

(iv) Bahasa Melayu

- F1 Dalam bahasa Melayu, tamadun bermaksud suatu peradaban
- F2 Yang merujuk kepada pencapaian kemajuan masyarakat dari segi kebendaan
- F3 Perkembangan pemikiran meliputi bidang sosial, budaya, politik dan lain-lain yang tinggi [Maksimum: 3 markah]

Soalan 2

(a) Mengapakah tamadun awal dunia bermula di lembah sungai? [6 markah]

- Membina petempatan serta aktiviti pertanian melalui kerja menebus guna tanah.

- Membina sistem pengairan yang membolehkan mereka mengawal pengaliran air sungai.
- Kawasan subur yang luas dalam oasis di tengah-tengah gurun dan gunung.
- Dalam Tamadun Mesir, Sungai Nil membanjiri kawasan sekitar membawa lumpur hitam yang subur untuk pertanian.
- Sumber makanan seperti ikan.
- Sumber pengangkutan dan perhubungan.

(b) Pada pendapat anda, bagaimanakah kita memanfaatkan sungai-sungai yang ada di negara kita?

[4 markah]

- Sungai digunakan sebagai menyumbangkan sumber pendapatan kepada negara melalui hasil laut.
- Sebagai tempat rekreasi untuk berehat.
- Sebagai sumber pengangkutan dan perhubungan terutama di negeri Sabah dan Pahang.
- Sumber pendapatan kepada nelayan
- Sumber protein untuk masyarakat.

(c) Nyatakan sumbangan Tamadun Mesopotamia dalam bidang kesenian dan kesusasteraan.

[4 markah]

- Mengukir batu untuk merakamkan peristiwa yang berlaku.
- Tulisan epik Enuma Elish menceritakan kisah Apsu dan Tiamat, iaitu kisah epic orang Babylon.

- Rekaan patung untuk mengingati pemimpin.
- Menukilkan puisi.
- Tulisan kuneiform.

(d) Sejauh manakah kepentingan peningkatan bidang kesenian dan kesusteraan dalam meningkatkan ekonomi negara kita? [4 markah]

- Negara lebih dikenali melalui hasil seni dan sastera.
- Hasil penjualan hasil seni dan sastera.

(e) Sebagai rakyat Malaysia, bagaimanakah cara kita menghargai kerana dilahirkan di bumi bertuah ini?

[2 markah]

- Menghormati lambang negara.
- Menghormati antara kaum.
- Menjaga imej dan nama baik negara.

TINGKATAN 1 BAB 5 TAMADUN AWAL DUNIA

Soalan 1

Maklumat berikut tentang tamadun awal dunia.

- Tamadun Indus
- Tamadun Huang He

(a) Jelaskan sumbangan tamadun Indus dalam kegiatan ekonomi.

[8 markah]

- F1 Sistem ekonomi bersepadu berasaskan pertanian
- F2 Tanaman utama ialah gandum dan barli

- F3 Haiwan ternakan seperti lembu dan kambing
- F4 Terdapat kegiatan tenunan kain dan kerja logam
- F5 Kegiatan perdagangan berkembang
[Maksimum: 2 markah]

- F4 Kelangsungan pengurusan kehidupan
- F5 Menghargai warisan tamadun untuk panduan generasi hari ini
[Maksimum: 4 markah]

- (b) Bandingkan sumbangan tamadun Indus dan Huang He dalam aspek teknologi. [4 markah]

Tamadun Indus

- F1 Kota dibina mengikut grid
- F2 Adanya sistem perparitan dan pembedungan
- F3 365 hari dalam kalender tahunan

Tamadun Huang He

- F1 Mempunyai hasil cipta sutera
- F2 Penciptaan peralatan daripada besi
- F3 Peningkatan pengangkutan jalan dan terusan
[Maksimum: 4 markah]

- (c) Sumbangan tamadun awal dunia memberi sumbangan inspirasi kepada perkembangan dan peningkatan tamadun manusia pada hari ini. Berikan penjelasan anda. [4 markah]

- F1 Panduan dalam bidang penciptaan
- H1 mengembangkan bidang perindustrian negara
- F2 Panduan dalam sistem pentadbiran dan pemerintahan
- H2 melicinkan urusan pentadbiran
- F3 Menggunakan hasil semula jadi untuk menjana ekonomi
- H3 memaksimumkan bidang ekonomi berasaskan sumber alam

TINGKATAN 1 BAB 6 PENINGKATAN TAMADUN YUNANI DAN ROM

Soalan 1

Dalam tamadun Yunani, aspek pemerintahan dan pentadbiran merupakan sumbangan terpenting dalam perkembangan sejarah dan tamadun manusia.

- (a) Huraikan pengalaman sistem demokrasi di Athens. [4 markah]

- F1 Athens mengamalkan demokrasi langsung
- H1a bermaksud setiap warganegara Athens terlibat secara langsung
- H1b dalam perbincangan dan perdebatan bagi menentukan sesuatu dasar
- H1c dan peraturan yang berkaitan dengan Athens
- H1d termasuklah hal ehwal ekonomi, sosial dan politik
[Maksimum: 4 markah]

- (b) Jelaskan fungsi badan pemerintahan dan pentadbiran di Athens
- i. Fungsi Majlis [2 markah]
  - ii. Fungsi Majistret [2 markah]
  - iii. Fungsi Juri [2 markah]

i. Fungsi Majlis

- F1 Melaksanakan keputusan Dewan Perhimpunan
- F2 Ahli-ahli Majlis bertanggungjawab mengendalikan jabatan-jabatan kerajaan
- F3 Kuasa Majlis tidak mengatasi kuasa Dewan Perhimpunan
[Maksimum: 2 markah]

ii. Fungsi Majistret

- F1 Merupakan kakitangan kerajaan
  - F2 Melaksanakan dasar-dasar yang telah diputuskan oleh Majlis
  - F3 Menguruskan hal-ehwal pendidikan, percukaian dan sebagainya
- [Maksimum: 2 markah]

iii. **Fungsi Juri**

- F1 Menjadi pemutus kepada sesuatu kes
  - F2 Pesalah akan merayu terus kepada warganegara
  - F3 Kuasa pengadilan terletak dalam tangan warganegara
- [Maksimum: 2 markah]

- (d) Sebagai rakyat yang bertanggungjawab, apakah peranan anda dalam mengekalkan sistem demokrasi di negara kita?
- [2 markah]

- F1 Tidak menerima rasuah
  - F2 Membuat undi 5 tahun sekali
  - F3 Menghormati kaum antara satu lain
- [Maksimum: 2 markah]

Soalan 2

- (a) Apakah kepentingan setiap rakyat untuk menyatakan pendapat dalam pentadbiran sesebuah kerajaan?
- [6 markah]

- Menyatakan pendapat untuk kebaikan bersama.
- Kebebasan bersuara dalam negara yang rakyatnya berbilang bangsa.
- Mengelakkan pergaduhan dan salah faham.
- Menggunakan saluran yang betul untuk berkongsi pendapat.

- Rakyat lebih bekerjasama dan memberikan sokongan terhadap kerajaan.

- (b) Sejauh manakah kepentingan pembahagian kuasa dalam menjalankan tugas pentadbiran di sesebuah kerajaan?
- [4 markah]

- Kerja pentadbiran akan menjadi lebih cepat.
- Tiada berlakunya perselisihan faham dan pertindihan kerja.
- Menawarkan lebih peluang pekerjaan.
- Meningkatkan kepakaran seseorang

Soalan 3

Tamadun Yunani merupakan pencetus kepada perkembangan Tamadun Eropah.

- (a) Jelaskan aspek-aspek pencapaian tamadun tersebut. [4 markah]

- F1 Sistem demokrasi
- F2 Ekonomi
- F3 Sains dan teknologi
- F4 Kesusasteraan
- F5 Falsafah
- F6 Pendidikan

[Maksimum: 4 markah]

- (b) Terangkan perkembangan sistem pemerintahan dalam kalangan masyarakat Athens. [8 markah]

F1 Monarki

- H1a Sistem beraja yang berasaskan keturunan
- H1b Raja dibantu oleh Konsul

F2 Oligarki

- H2 Pemerintahan yang dikuasai oleh sebahagian kecil golongan yang berkuasa

F3 Aristokrasi

H3 Pemerintahan yang dikuasai golongan bangsawan

F4 Tirani

H4a Pemerintahan yang dikuasai oleh golongan yang zalim

H4b Menindas rakyat

F5 Demokrasi

H5a Pemerintahan yang dipilih oleh rakyat

[Maksimum 8 markah]

H2 tanpa mengira latar belakang dan status sosial

F3 Mengekalkan tradisi dan budaya China

H3 terutamanya ajaran Konfusianisme

F4 Larangan terhadap sebarang bentuk perubahan

H4 bagi mengekalkan keaslian tradisi China

[Maksimum: 6 markah]

(c) Pelbagai cabaran dihadapi untuk pencapaian negara kita pada masa kini.

Berikan cadangan anda untuk mengatasi cabaran-cabaran tersebut.

[8 markah]

F1 Berusaha menguasai ilmu pengetahuan

F2 Mematuhi arahan pemimpin

F4 Menguasai sains dan teknologi

F5 Berani menghadapi cabaran

F6 Bersikap kreatif dan inovatif

F7 Mengukuhkan semangat jati diri

F8 Berhati-hati dengan anasir luar

[Maksimum 8 markah]

**TINGKATAN 1 SEJARAH BAB 7
PENINGKATAN TAMADUN INDIA DAN
CHINA**

Soalan 1

Peperiksaan perkhidmatan awam merupakan komponen paling penting dalam sistem pendidikan dan kehidupan masyarakat China.

(a) Huraikan ciri-ciri sistem peperiksaan perkhidmatan awam yang diamalkan di China. [6 markah]

F1 Peperiksaan yang sangat kompetitif

F2 Hanya lelaki dibenarkan menduduki peperiksaan

(b) Lulus peperiksaan amatlah penting untuk seseorang individu. Jelaskan kepentingannya.

[8 markah]

F1 Membolehkan seseorang menerima penghormatan

F2 Meningkatkan taraf sosial ke arah kehidupan yang lebih baik

F3 Dapat menaikkan nama, keluarga, kaum dan kampung

F4 Dapat diserapkan ke dalam sistem perkhidmatan kerajaan

F5 Memperoleh pelbagai keistimewaan berdasarkan tahap kelulusan mereka

F6 Calon yang lulus peperiksaan tahap pertama akan memperoleh butang keemasan yang akan dilekat pada topi mereka

H6a diterima sebagai kakitangan kerajaan peringkat rendah

H6b menyertai Majlis Santapan Diraja

F7 Calon yang lulus peperiksaan tahap kedua akan memperoleh butang keemasan

H7a mendapat jawatan dalam kerajaan

H7c mempunyai kakitangan pengiring

F8 Bagi calon yang lulus peringkat ketiga akan mendapat

kedudukan dan pangkat tinggi dalam kerajaan
H8a memperoleh pelbagai keistimewaan yang lain, bukan sahaja untuk dirinya tetapi keluarga dan kampungnya
[Maksimum: 8 markah]

(c) Sistem pendidikan bertaraf dunia menjadi dasar pendidikan negara kita. Pendidikan yang cemerlang mampu melonjakkan kemajuan negara. Bincangkan. [6 markah]

F1 Pendidikan yang berkesan mampu menjadi agen perubahan dalam pembangunan negara

F2 Pendidikan yang menekankan Kemahiran Berfikir Aras Tinggi telah meningkatkan kreativiti rakyat

F3 Pendidikan yang meningkatkan kemahiran ICT membolehkan negara kita bersaing di peringkat antarabangsa

F4 Pegawai kerajaan yang berpendidikan tinggi lebih cekap dalam urusan pentadbiran

F5 Pendidikan Agama Islam dan Pendidikan Moral dapat membentuk rakyat yang mempunyai nilai moral dan etika yang tinggi

F6 Rakyat yang berpendidikan lebih memahami dasar kerajaan dan bekerjasama untuk merealisasikan misi dan visi kerajaan

F7 Negara yang rakyatnya berpendidikan dan berpengetahuan dihormati oleh negara yang lain
[Maksimum: 6 markah]

Soalan 2

Jawab soalan berkenaan Tamadun China.

(a) Jelaskan matlamat sistem pendidikan dalam Tamadun China. [3 markah]

- Memupuk nilai moral dan etika.
- Memilih kerajaan awal.
- Mengekalkan ajaran Konfusianisme.

(b) Mengapakah bidang pendidikan penting dalam kalangan rakyat sesebuah negara. [4 markah]

- Meningkatkan taraf kehidupan.
- Melahirkan rakyat yang berilmu pengetahuan yang tinggi.
- Mewujudkan perpaduan.
- Membangunkan negara dengan idea dan sokongan rakyat.

TINGKATAN 1 BAB 8 TAMADUN ISLAM DAN SUMBANGANNYA

Soalan 1

Masyarakat Arab sebelum kedatangan Islam mempunyai petempatan dan cara hidup yang berbeza dari segi pemerintahan, ekonomi dan sosial.

(a) Jelaskan latar belakang kehidupan masyarakat Arab sebelum kedatangan Islam. [3 markah]

- F1 Mengalami kemerosotan selepas keruntuhan Empangan Maarib
- F2 Kehidupan sosial yang lemah
- F3 Mengalami zaman kegelapan yang dikenal sebagai Zaman Jahiliah
- F4 Tidak mempunyai nabi dan kitab suci sebagai petunjuk

(b) Terangkan sistem masyarakat Arab Jahiliah dari aspek politik.
[8 markah]

- F1 Mengamalkan sistem kabilah
- F2 Diketuai oleh seorang syekh
- F3 Sanggup mempertahankan puaknya
- F4 Pandai berpidato
- F5 Penyatuan masyarakat kabilah adalah berdasarkan keturunan
- F6 Diistilahkan sebagai semangat assabiyah
- F7 Bermegah dengan kabilah masing-masing
- F8 Sering berperang untuk merebut kuasa, pengaruh dan harta

(c) Amalan jahiliah membawa keburukan terhadap kehidupan masyarakat.
Beri hujah anda. [8 markah]

- F1 Menghalang perpaduan masyarakat
- F2 Tidak berpegang kepada ajaran agama
- F3 Kehidupan yang tidak harmoni
- F4 Berlaku penindasan terhadap golongan yang lemah
- F5 Menghalang kemajuan ekonomi
- F6 Membawa kepada keruntuhan moral
- F7 Berlaku perebutan kuasa
- F8 Mengamalkan kepercayaan karut
- F9 Berlaku ketidakadilan dalam sistem sosial

[Maksimum: 8 markah]

Soalan 2

(a) Nyatakan agama dan kepercayaan masyarakat Arab Jahiliah.
[6 markah]

- (i) Watahi
- (ii) Majusi
- (iii) Yahudi

- (iv) Nasrani
- (v) Animisme
- (vi) Hunafa'

(b) Nyatakan ciri-ciri keperibadian Nabi Muhammad SAW yang dapat dijadikan contoh. [4 markah]

- (i) Siddiq
- (ii) Amanah
- (iii) Tabligh
- (iv) Fatanah

(c) Keperibadian Nabi Muhammad SAW sememangnya terpuji.
Apakah nilai yang kita boleh pelajari daripada sifat baginda?
[2 markah]

- Bersifat amanah, menepati janji, tidak khianat, bercakap benar, ikhlas dan bertanggungjawab

(d) Sejauhmanakah kepentingan perpaduan dan kerjasama antara rakyat Malaysia pada masa kini?
[3 markah]

- Menjamin perpaduan.
- Bekerjasama dalam semua perkara.
- Mematuhi undang-undang.
- Hak-hak semua kaum dihormati dan dipelihara.

Soalan 3

(a) Nyatakan dua cara Nabi Muhammad SAW menyampaikan dakwah.
[2 markah]

- (i) Secara rahsia.
- (ii) Secara terang-terangan.

(c) Namakan empat Khulafa al-Rasyidin yang menyebarkan Islam selepas kewafatan Nabi Muhammad SAW.
[4 markah]

- (i) Abu Bakar Al Siddiq
- (iii) Uthman bin Affan
- (iv) Ali bin Abi Talib

(d) Pada pendapat anda, apakah sikap yang perlu ada dalam diri seseorang pemimpin? [2 markah]

- Sikap seorang pemimpin adalah amanah, sabar, berani, dan bertanggungjawab

- ii. Indonesia
- iii. Brunei
- iv. Singapura
- v. Selatan Thailand
- vi. Filipina

[Maksimum: 3 markah]

(c) Pengamalan dasar tolak ansur perlu dikekalkan dalam kalangan masyarakat Alam Melayu. Beri hujah anda. [4 markah]

- F1 Memudahkan penyelesaian masalah
- F2 Memajukan ekonomi negara
- F3 Membentuk suasana yang harmoni
- F4 Mengukuhkan hubungan dalam kalangan masyarakat

TINGKATAN 2 BAB 1 KERAJAAN ALAM MELAYU

Soalan 1

Alam Melayu merangkumi gugusan kepulauan dan tanah besar di bahagian tenggara benua Asia.

(a) Jelaskan perkongsian tamadun yang sama dalam kalangan penduduk di kawasan tersebut. [3 markah]

- F1 Kepercayaan
- F2 Asal usul keturunan
- F3 Bahasa
- F4 Budaya

[Maksimum: 3 markah]

(b) Peta berikut merujuk kepada kawasan Alam Melayu.

Namakan **tiga** kawasan yang termasuk dalam kawasan Alam Melayu seperti mana pendapat yang dikemukakan oleh Profesor Dr. Ding Choo Ming. [3 markah]

- i. Malaysia

Soalan 2

(a) Nyatakan **empat** kerajaan Alam Melayu yang mashyur. [4 markah]

- (i) Funan
- (ii) Champa
- (iii) Majapahit
- (iv) Srivijaya

(b) Mengapakah kedudukan strategik menjadikan sesebuah kerajaan maju dengan cepat? [3 markah]

- Pedagang datang untuk berdagang.
- Keselamatan dan perlindungan pedagang terjamin.
- Urusan perdagangan lancar dan selamat.

Soalan 3

Kerajaan-kerajaan Alam Melayu muncul sezaman dengan kerajaan-kerajaan luar yang lain.

(a) Jelaskan kerajaan-kerajaan luar yang sezaman dengan Kerajaan

Alam Melayu pada abad pertama Masihi. [4 markah]

- F1 Empayar Rom
- F2 Empayar Parsi
- F3 Empayar Kushan
- F4 Dinasti Han

(b) Terangkan hubungan yang berlaku antara Kerajaan-kerajaan Alam Melayu dengan kerajaan China. [8 markah]

F1 Kerajaan Funan

H1a Menghantar utusan pada abad ketiga

H1b Memohon bantuan ketenteraan melawan Dai Viet

F2 Kerajaan Champa

H2a Menghantar utusan pada abad ketiga

H2b Memulihkan hubungan setelah berperang dengan sekutu China, Dai Viet

F3 Kerajaan Srivijaya

H3a Menghantar utusan pada abad ketujuh

H3b Mendapatkan pengiktirafan

F4 Kerajaan Kedah Tua

H4a Menghantar utusan pada abad ketujuh

H4b Memperkukuhkan hubungan perdagangan

F5 Kerajaan Angkor

H5a Menghantar utusan pada abad ke-12

H5b Memperkukuhkan hubungan persahabatan

H5c Memperkukuhkan hubungan perdagangan

F6 Kerajaan Majapahit

H6a Menghantar utusan pada abad ke-14

H6b Menjalinkan hubungan persahabatan

[Maksimum 8 markah]

(c) Penjalinan hubungan dengan kerajaan luar yang lain mampu mengekalkan kemakmuran negara. Mengapakah tindakan tersebut perlu dikekalkan? [8 markah]

- F1 Bertukar-tukar kepakaran
- F2 Menarik kemasukan pelabur luar
- F3 Menstabilkan politik serantau dan antarabangsa
- F4 Memudahkan pasaran eksport negara
- F5 Menjalinkan kerjasama pertahanan
- F6 Memudahkan pengawalan kawasan sempadan negara
- F7 Memudahkan usaha menyelesaikan masalah
- F8 Mengekalkan keamanan negara

**TINGKATAN 2 BAB 2
SISTEM PEMERINTAHAN DAN
KEGIATAN EKONOMI MASYARAKAT
KERAJAAN ALAM MELAYU**

Soalan 1

Sistem pemerintahan yang diamalkan oleh kerajaan Alam Melayu yang masyhur ialah sistem beraja.

(a) Jelaskan gelaran yang digunakan oleh Raja Funan. [3 markah]

- F1 Kurung Bnam
- F2 Rajadhiraja
- F3 Cakravatin

(b) Sistem beraja kerajaan Champa terbahagi kepada pemerintahan pusat dan pemerintahan wilayah. Jelaskan peranan golongan pembesar di peringkat pusat dan wilayah kerajaan tersebut [3 markah]

- F1 Mengutip cukai
- F2 Menjaga keamanan
- F3 Mengukuhkan pertahanan

(c) Mengapakah pemerintahan beraja penting terhadap kerajaan Alam Melayu? [4 markah]

- F1 Mengetuai pentadbiran
- F2 Membangunkan kerajaan
- F3 Mengekalkan kedaulatan negeri
- F4 Mewujudkan kestabilan

Soalan 2

Sistem pemerintahan kerajaan Alam Melayu berasaskan sistem beraja.

(a) Jelaskan ciri-ciri pemilihan raja dalam kalangan kerajaan Alam Melayu. [4 markah]

- F1 Berasaskan keturunan
  - F2 Disahkan oleh pembesar
  - F3 Dianggap suci
  - F4 Dianggap berdaulat
  - F5 Boleh dipilih daripada golongan tentera
  - F6 Boleh melantik wanita daripada keturunan diraja
- [Maksimum 4 markah]

(b) Bagaimanakah pemilihan lokasi menggambarkan kebijaksanaan golongan pemerintah sesebuah kerajaan di Alam Melayu? Gunakan pengetahuan sejarah dan pengetahuan am anda. [8 markah]

- F1 Memilih lokasi yang strategik
- H1a Menjadi pusat pemerintahan
- H1b Pusat petempatan
- H1c Pelabuhan
- H1d Di persisiran pantai
- H1c Di lembah sungai

- F2 Memperkembangkan kegiatan pertanian di kawasan yang subur

- H2a Di lembah sungai
- H2b Laluan pengangkutan utama antarabangsa timur dan barat

- H3a Pelabuhan Oc Eo di Funan
- H3b Pelabuhan Palembang di Srivijaya

- F4 Mengambil kira petunjuk arah
- H4a Memudahkan pedagang singgah di pelabuhan

- H4b Bukit, gunung dan teluk
- [Maksimum 8 markah]

(c) Andaikan anda seorang pemimpin. Beri cadangan anda untuk membuat penambahbaikan terhadap sistem pentadbiran di kawasan anda. [8 markah]

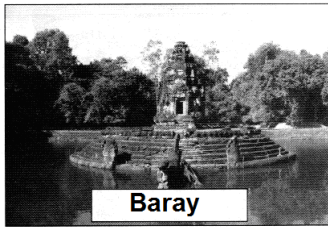
- F1 Memperluaskan penggunaan ICT
- F2 Mengurangkan karenah birokrasi
- F3 Melantik kakitangan yang berintegriti
- F4 Mencontohi pentadbiran megara-negara yang maju
- F5 Memberikan sistem penerangan yang berkesan
- F6 Mengutamakan pelantikan rakyat tempatan
- F7 Meningkatkan keupayaan sistem pentadbiran
- F8 Memperluaskan pentadbiran tanpa kertas

TINGKATAN 2 BAB 3 SOSIOBUDAYA MASYARAKAT ALAM MELAYU

Soalan 1

Gambar berikut menunjukkan perkembangan sosiobudaya masyarakat kerajaan Alam Melayu.

Baray

Candi Angkor Wat

Batu Bersurat

Soalan 2

Seni bina merupakan suatu seni mereka bentuk sesebuah binaan yang mempunyai fungsi-fungsi tertentu.

(a) Jelaskan seni bina yang telah dihasilkan oleh masyarakat Funan. [4 markah]

- F1 Binaan kapal besar
- F2 Binaan perahu panjang
- F3 Binaan sistem pengairan
- F4 Binaan candi

(a) Nyatakan fungsi seni bina berdasarkan gambar di atas. [3 markah]

- i. Rumah ibadat, pusat pendidikan dan pertemuan masyarakat.
- ii. Tempat mengairi air ke kawasan sawah padi.
- iii. Perkembangan sistem tulisan dan bahasa.

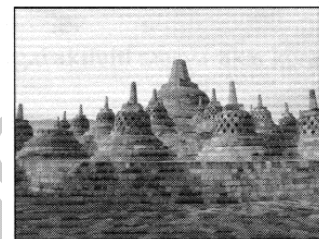
(b) Jelaskan ciri-ciri masyarakat kerajaan Alam Melayu berdasarkan seni bina tersebut. [3 markah]

- Berusaha untuk menerokai sesuatu yang baharu.
- Menguasai ilmu pengetahuan.
- Memperlihatkan kebijaksanaan manusia.

(c) Nyatakan peranan masyarakat kini sebagai menghargai pencapaian masyarakat kerajaan Alam Melayu. [4 markah]

- i. Menghargai setiap warisan lama yang masih kekal.
- ii. Membaik pulih warisan lama yang sudah usang.
- iii. Bersyukur dan mempertahankannya.
- iv. Mengimprovisasikan warisan lama ke arah kebaikan.

(b) Berikut ialah Candi Borobudur.

Terangkan ciri-ciri binaan candi tersebut. [8 markah]

- F1 Candi bagi penganut agama Buddha
- H1a Terletak di Magelang, Jawa Tengah, Indonesia
- H1b Candi Buddha yang terbesar di dunia
- F2 Dibina pada abad ke-9 Masihi
- H2a Dibina semasa pemerintahan kerajaan Sailendra
- H2b Berbentuk gunung yang bersegi-segi
- H2c Memiliki beberapa tingkat
- H2d Di puncaknya terdapat 72 buah patung Buddha
- H2c Diletakkan di dalam stupa

(c) Pembinaan candi tersebut melambangkan ketinggian tamadun silam. Pada pendapat anda, apakah faktor yang mempengaruhi kejayaan tersebut? [8 markah]

- F1 Menguasai teknologi
- F2 Galakan daripada pemerintah
- F3 Kemakmuran negara
- F4 Kekayaan sumber ekonomi
- F5 Kemantapan sistem pentadbiran
- F6 Tenaga buruh yang ramai
- F7 Bersifat kreatif dan inovatif
- F8 Bijaksana memanfaatkan sumber alam

TINGKATAN 2 BAB 4 MENGENALI TAMADUN

Soalan 1

Agama merupakan suatu sistem yang berkaitan dengan anutan, keimanan dan penyembahan terhadap tuhan manakala kepercayaan pula merupakan suatu pegangan yang diyakini dapat menjadi panduan dalam kehidupan.

- (a) Masyarakat kerajaan Alam Melayu awal mengamalkan animisme dan dinamisme yang berkait rapat dengan alam sekeliling mereka. Nyatakan ciri-ciri kepercayaan animisme dalam masyarakat kerajaan Alam Melayu.

[3 markah]

- F1 Kepercayaan bahawa setiap makhluk / hidupan / tumbuhan memiliki roh / semangat
- F2 Berkaitan dengan penyembahan *hyang* / roh nenek moyang yang telah meninggal dunia
- F3 Penyembahan roh nenek moyang memastikan keluarga yang masih hidup mendapat kebaikan / dihindarkan kesusahan di dunia

- (b) Penyebaran agama Hindu dan Buddha telah mempengaruhi kehidupan masyarakat kerajaan Champa, Funan, Srivijaya, Angkor,

Majapahit, Kedah Tua dan Gangga Nagara.

Terangkan perkembangan agama yang berlaku dalam Kerajaan Champa sebelum abad ke-15.

[3 markah]

- F1 Agama Hindu tersebar ke kerajaan Champa sejak abad keempat ketika pemerintahan Raja Bhadravarman
- F2 Raja Bhadravarman membina candi Hindu di lembah Mi Son yang dikenali sebagai Siva-Bhadresvara
- F3 Candi Dong Duong membuktikan penyebaran agama Buddha di Champa

- (c) Agama memainkan peranan penting dalam kehidupan dan perkembangan budaya masyarakat kerajaan Alam Melayu. Beri pendapat anda bagi menyokong pernyataan tersebut.

[4 markah]

- F1 Masyarakat mempunyai sifat terbuka
- F2 Agama memainkan peranan sebagai simbol penyatuan
- F3 Golongan agama mempunyai kedudukan / status yang istimewa dalam kerajaan
- F4 Candi dibina sebagai lambang keagungan kerajaan
- F5 Masjid dibina sebagai pusat ibadat / pendidikan / kebajikan

TINGKATAN 2 BAB 5 KESULTANAN MELAYU MELAKA

Soalan 1

Kemunculan Kesultanan Melayu Melaka merupakan kesinambungan kepada kerajaan masyhur di Alam Melayu.

(a) Siapakah pengasas Kesultanan Melayu Melaka? [1 markah]

- Parameswara

(b) Ciri kepimpinan yang berwibawa merupakan faktor utama menjadikan Kesultanan Melayu Melaka sebuah kerajaan yang masyhur. Buktikan kebenaran pernyataan tersebut. [3 markah]

F1 Raja mesti adil

F2 Raja yang mengambil berat tentang kebajikan rakyat

F3 Raja memerintah berdasarkan bidang kuasa yang ditetapkan mengikut *Hukum Kanun Melaka*

F4 Sultan Muzaffar Shah dan Sultan Mansur Shah merupakan pemerintah yang mengutamakan keamanan dan kebajikan rakyat

(c) Sebagai seorang rakyat, bagaimana anda menzahirkan kesetiaan terhadap raja dan negara? [2 markah]

F1 Nyanyi lagu 'Negeraku' dengan penuh semangat

F2 Melafazkan prinsip 'Rukun Negara'

F3 Tidak menghina raja dan negara di laman sosial

[Maksimum: 2 markah]

Soalan 2

Peta berikut menunjukkan lokasi yang dipilih oleh Parameswara yang membawa kepada kemunculan Melaka sebagai pusat perdagangan antarabangsa.

(a) Bagaimanakah lokasi yang strategik memainkan peranan dalam pengasasan empayar Melaka? [8 markah]

F1 Terletak di laluan perdagangan utama

F2 antara timur dan barat

F3 Membolehkan Parameswara mengawal laluan kapal dagang di Selat Melaka

F4 Bentuk muka bumi berbukit-bukau

F5 Sesuai dijadikan benteng pertahanan

F6 Menjadi panduan kapal dagang

F7 Terdapat pokok bakau / api-api di pesisir pantai

F8 Menjadi benteng pertahanan

F9 Pelindung semula jadi yang sukar ditembusi oleh musuh

F10 Terlindung daripada tiupan angin monsun

F11 Membolehkan kapal dagang datang / melabuh dengan selamat
[Maksimum: 8 markah]

(b) Kepimpinan Raja Melayu dikaitkan dengan konsep daulat dan alat kebesaran diraja.
Jelaskan konsep daulat dan alat kebesaran diraja membawa kepada kegemilangan Kesultanan Melayu Melaka. [8 markah]

- F1 Daulat merujuk kepada kuasa / kewibawaan raja
- F2 Raja sebagai pemimpin
- F3 Rakyat mengakui kedaulatan raja
- F4 Memberikan taat setia sepenuhnya kepada raja
- F5 Rakyat tidak boleh menderhaka kepada raja
- F6 Kepemimpinan Raja Melaka dikaitkan dengan institusi kerajaan
- F7 Seperti adat istiadat istana / alat kebesaran diraja
- F8 Cap mohor / nobat / keris / lembing / mahkota
- F9 Alat kebesaran digunakan semasa upacara istiadat diraja
- F10 Seperti adat pertabalan / perkahwinan / kemangkatan raja
- F11 Implikasinya raja mempunyai kedudukan yang tinggi
[Maksimum: 8 markah]

(c) Sebagai warganegara Malaysia, mengapakah kita perlu mempelajari tentang Sejarah Kesultanan Melayu Melaka? [4 markah]

- F1 Menghargai sistem pemerintahan beraja yang diamalkan di negara kita

- F2 Memupuk sikap taat setia kepada raja
- F3 Mewujudkan semangat bersatu padu / raja sebagai lambang perpaduan
- F4 Warisan pemerintahan negara kita
[Maksimum: 4 markah]

TINGKATAN 2 BAB 6 KESULTANAN JOHOR RIAU

Soalan 1

Kesultanan Johor Riau menghadapi pelbagai cabaran untuk mempertahankan kedaulatannya.

(a) Jelaskan cabaran-cabaran tersebut. [4 markah]

- F1 Persaingan Johor-Acheh-Portugis
- F2 Perang Johor-Jambi
- F3 Konflik pembesar
- F4 Ancaman Raja Kechil

(b) Bagaimanakah strategi Kesultanan Johor Riau untuk mengatasi cabaran tersebut? [8 markah]

- F1 Pemindahan pusat pentadbiran
- H1a Terletak di sepanjang pesisir Sungai Johor
- H1b Keperluan strategi ketenteraan dan pertahanan
- H1c Muslihat mempertahankan diri daripada ancaman Portugis dan Acheh
- F2 Membina kota pertahanan
- H2a Sering berubah mengikut lokasi pusat pemerintahan
- H2b Diperkuatkan dengan bedil dan meriam
- F3 Menjalinkan hubungan dengan Belanda
- H3a Strategi menghadapi ancaman Portugis dan Acheh

- H3b Belanda menawarkan bantuan kepada Sultan Alauddin Riayat Shah II
- H3c Belanda meminta Johor membantu menyerang Melaka
- H3d Membantu mengangkut peralatan perang
- H3e Membuat tapak meriam
- H3f Menggali parit kubu
- H3g Menaikkan semangat tentera Belanda
- H3h Sejak 2 Ogos 1640, Johor membantu Belanda mengepung dan menyerang Portugis
- H3i Januari 1641, Portugis di Melaka Berjaya ditewaskan
[Maksimum: 8 markah]

(c) Bagaimanakah peranan anda untuk membantu mengekalkan kedaulatan negara?
Beri pendapat anda. [8 markah]

- F1 Mengukuhkan perpaduan
- F2 menguasai ilmu pengetahuan
- F3 Mematuhi arahan pemimpin
- F4 Bersifat kreatif dan inovatif
- F5 Menyokong penerusan dasar-dasar kerajaan
- F6 Menghayati prinsip-prinsip Rukun Negara
- F7 Mematuhi Perlembagaan Negara
- F8 Menolak kemasukan budaya negatif

Soalan 2

Kesultanan Johor Riau mewarisi sistem pemerintahan, pentadbiran dan wilayah jajahan takluk dan naungan Kesultanan Melayu Melaka. Raja Ali yang merupakan putera Sultan Mahmud Shah dan Tun Fatimah telah mengasaskan Kesultanan Johor Riau.

Baginda menggunakan gelaran Sultan Alauddin Riayat Shah I.

(a) Sultan Alauddin Riayat Shah I telah membina pusat pemerintahan di Kota Kara, Pekan Tua pada tahun 1528.

Terangkan keistimewaan Kota Kara. [3 markah]

- F1 Terletak di Kuala Sungai Telor, Pekan Tua
- F2 Pagar kota dibuat dengan pancang kayu besar setinggi 40 kaki (12 meter)
- F3 Kota diperkuatkan dengan bedil dan meriam
- F4 Lokasi berhampiran sungai yang lebar / dalam memudahkan kapal dagang keluar masuk
- F5 Kawasan berbukit bukau di sekitar kota menjadi benteng pertahanan daripada ancaman luar

(b) Lokasi pelabuhan yang strategik telah membolehkan Kesultanan Johor Riau muncul sebagai pusat perdagangan yang unggul pada abad ke-16 dan ke-17. Jelaskan. [3 markah]

- F1 Pelabuhan Johor Lama / Batu Sawar / Panchor mudah dimudiki oleh kapal besar kerana Sungai Johor lebar dan dalam
- F2 Johor dapat mengawal lalu lintas kapal dagang dari Timur dan Barat kerana pelabuhannya terletak di kawasan selatan Selat Melaka
- F3 Pelabuhan Riau menjadi tumpuan para pedagang luar untuk mengurus niaga kerana lokasinya di persimpangan lalu lintas maritim amat strategik

(c) Andai kata anda pembesar yang dipertanggungjawabkan untuk menguruskan pelabuhan Kesultanan Johor Riau. Apakah usaha-usaha yang dapat anda lakukan bagi memajukan pelabuhan tersebut?
[4 markah]

- F1 Mengendalikan barang dagangan dengan cekap
- F2 Menyediakan pelbagai kemudahan di pelabuhan
- F3 Melaksanakan sistem naungan secara adil / saksama
- F4 Melibatkan peranan Orang Laut dalam aspek keselamatan di perairan

[Maksimum: 3 markah]

TINGKATAN 2 BAB 7 KESULTANAN MELAYU PAHANG, PERAK, TERENGGANU DAN SELANGOR

Soalan 1

Ilustrasi 2 merupakan peta kedudukan negeri Selangor.

Ilustrasi 2

(a) Nyatakan pengasas Kesultanan Selangor. [2 markah]

- Keluarga diraja Bugis.

(b) Di manakah letaknya pusat pemerintahan Kesultanan Selangor yang pertama? [2 markah]

- Kuala Selangor

(c) Gambar berikut merupakan Sultan Ala'iddin Suleiman Shah, iaitu Sultan Selangor yang mashyur.

Apakah sumbangan utama Sultan Ala'iddin Suleiman Shah?

[6 markah]

- (i) Membina banyak jalan raya dan landasan kereta api.
- (ii) Pembinaan kedai dan rumah meningkat terutama di Kuala Lumpur dan Klang.
- (iii) Menggalakkan rakyat mengadakan sambutan keramaian Jubli Emas di Klang.

(d) Pelantikan sultan adalah atas pengesahan Dewan di-Raja. Apakah tugas Dewan di-Raja? [4 markah]

- (i) Membantu dan menasihati sultan dalam menjalankan fungsi baginda.
- (ii) Pemerintahan dijalankan bersama-sama Majlis Mesyuarat Kerajaan.

(e) Siapakah yang menjadi anggota Dewan di-Raja? [6 markah]

- (i) Raja Muda
- (ii) Tengku Laksamana
- (iii) Tengku Bendahara

**TINGKATAN 2 BAB 8
KERAJAAN KEDAH, KELANTAN,
N. SEMBILAN DAN PERLIS**

Soalan 1

(a) Jelaskan proses pembentukan kerajaan Kedah Tua. [4 markah]

- F1 Bermula dengan penglibatan masyarakat di Guar.
- F2 Menjalankan kegiatan perdagangan dengan pedagang dari luar di Sungai Mas.
- F3 Awalnya, pusat kerajaan adalah di Sungai Mas dan Pangkalan Bujang.
- F4 Diperkukuhkan dengan catatan golongan agama.
- F5 Catatan dari China, India dan Arab-Parsi
- F6 Sumber China menamakan kerajaan Kedah Tua sebagai Chieh Ch'a
- F7 Sumber India merujuk kerajaan Kedah sebagai Kataha
- F8 Sumber Arab merujuk kerajaan Kedah sebagai Kalah-bar

(b) Terangkan kemasyhuran kerajaan Kedah. [8 markah]

- F1 Dikaitkan dengan kepesatan kegiatan perdagangan di Lembah Bujang
- H1a Dikunjungi oleh pedagang dari timur dan barat
- H1b Menjalinkan kegiatan perdagangan dengan penduduk tempatan
- H1c Pedagang luar yang lain
- F2 Menjadi pusat keagamaan agama Buddha
- H2 Seiring dengan kemajuan perdagangan

- F3 Dikuasai oleh kerajaan Srivijaya
- H3a Diserang oleh tentera Chola dari India pada tahun 1025
- H3b Melemahkan kegiatan perdagangan di Kedah Tua
- H3c Mengalami perubahan pemerintahan pada abad ketujuh
- H3d Munculnya pengasasan Kesultanan Kedah
- H3e Memulakan kerajaan baru di Kedah

(c) Andaikan anda seorang pemimpin semasa perkembangan kerajaan Kedah Tua. Beri cadangan anda untuk mengekalkan kedaulatan kerajaan Kedah Tua. [8 markah]

- F1 Mengukuhkan perpaduan dalam kalangan masyarakat
- F2 Membentuk sistem pentadbiran yang moden
- F3 Berusaha meningkatkan ilmu pengetahuan
- F4 Mengekalkan kestabilan negara
- F5 Memantapkan sistem perundangan negara
- F6 Mengukuhkan semangat patriotisme
- F7 Mengamalkan konsep musyawarah
- F8 Bersikap tidak mudah berputus asa

**TINGKATAN 2 BAB 9 WARISAN
KERAJAAN KEDAH, KELANTAN,
N.SEMBILAN DAN PERLIS**

Soalan 1

(a) Jelaskan tanggungjawab golongan yang berikut dalam sistem pemerintahan beraja dan pentadbiran di negeri-negeri Melayu.

(i) Raja atau Sultan [2 markah]

(ii) Pembesar jajahan/ daerah [2 markah]

(iii) Penghulu mukim [2 markah]

(i) **Raja atau Sultan**

- Ketua Agama Islam
- Ketua angkatan tentera
- Simbol keamanan negara

(ii) **Pembesar jajahan/ daerah**

- Menjaga keamanan.
- Mempertahankan kedaulatan negeri.
- Menyerahkan hasil cukai kepada kerajaan.

(iii) **Penghulu mukim**

- Memungut cukai.
- Membekalkan tenaga tentera.
- Perantaraan pembesar dan rakyat.

(b) Pada pendapat anda, apakah kepentingan pembahagian tugas antara pemerintah di dalam sesebuah kerajaan?

[4 markah]

- Menjadikan sistem lebih tersusun.
- Membolehkan perkembangan ekonomi sosial dan politik berlaku dengan baik.

**TINGKATAN 2 BAB 10 SARAWAK
DAN SABAH**

Soalan 1

(a) Nyatakan kaum yang meraikan Pesta Keamatan. [2 markah]

- (i) Kadazan dusun
- (ii) Murat

(b) Mengapakah perayaan tersebut diraikan? [1 markah]

- Simbol kesyukuran untuk meraikan semangat padi alau bambazon.

(c) Apakah faktor-faktor perayaan tersebut harus diraikan dan dikekalkan? [3 markah]

- Untuk generasi akan datang mengetahui akan perayaan
- Mengekalkan budaya sesuatu kaum
- Tujuan pelancongan

(d) Berikan pendapat anda, sebab-sebab perayaan tersebut perlu diraikan oleh masyarakat Malaysia. [4 markah]

- Memupuk semangat peipaduan.
- Menjalin hubungan yang harmoni.
- Memahami adat resam kaum lain.
- Memupuk semangat menghormati.

TINGKATAN 3 BAB 1 KEDATANGAN KUASA BARAT

Soalan 1

Pendidikan ialah aspek yang penting dalam kehidupan masyarakat tempatan.

(a) Nyatakan **dua** bentuk pendidikan dalam masyarakat tempatan.
[2 markah]

- i. Pendidikan Tidak Formal
- ii. Pendidikan Formal

(b) Apakah yang dimaksudkan dengan pendidikan tidak formal? [1 markah]

- F1 Merupakan pendidikan awal
F2 Asuhan dalam institusi keluarga

(c) Pendidikan tidak formal mempunyai matlamat bagi membolehkan kanak-kanak berdikari apabila dewasa kelak. Bagaimana matlamat tersebut dapat dicapai?
[2 markah]

- F1 Kanak-kanak diajarkan kemahiran
C1a Bercucuk tanam/ menangkap ikan
C1b Bertukang dan menghasilkan kraf tangan
C1c Cara berburu
C1d Meramu hasil hutan
C1e Memanjat, memancing dan menyumpit

(d) Pendidikan tidak formal juga melahirkan individu yang berakhlak mulia. Huraikan cara ianya dilakukan?
[2 markah]

- F1 Melalui pantun, syair, peribahasa, pepatah
F2 Melalui pantang larang
F3 Cerita berbentuk teladan dan pengajaran

F4 Cerita rakyat

C4aSi Tanggung Anak Derhaka yang mendidik anak tidak menderhaka kepada ibu bapa

C4b Cerita Anjing dan Bayang-bayang yang menasihati seseorang supaya tidak bersikap tamak

F5 Diajarkan ilmu agama, cara bcrkawan dan menjaga maruah

(e) Ibu bapa kini tidak mementingkan pendidikan tidak formal. Jelaskan mengapa keadaan sedemikian berlaku.
[3 markah]

- F1 Ibu bapa sibuk dengan urusan harian
F2 Ibu bapa terlampau letih untuk meluangkan masa untuk mendidik anak-anak
F3 Ibu bapa tidak ada ilmu pengetahuan tentang adat/kemahiran
F4 Ibu bapa anggap pendidikan tidak formal amat remeh
F5 Ibu bapa lebih mementingkan pendidikan formal

(f) Mengapakah pendidikan tidak formal perlu dikekalkan dalam kehidupan kita?
[4 markah]

- F1 Melahirkan individu yang berakhlak mulia
F2 Berkelakuan sopan
F3 Bertata susila
F4 Berdikari
F5 Berhemah tinggi

(g) Mengapakah aspek pendidikan diberikan perhatian oleh pentadbiran negara kita? Beri penjelasan anda.
[4 markah]

- F1 Membentuk warganegara yang berilmu
- F2 Mengurangkan kadar buta huruf
- F3 Mewujudkan rakyat yang bijaksana
- F4 **Menyaingi negara maju yang lain**

Soalan 2

Sistem pendidikan telah lama berkembang sebelum kedatangan kuasa Barat di negara kita.

- (a) Jelaskan bentuk-bentuk pendidikan yang dilaksanakan dalam kalangan masyarakat tempatan di negara kita. [2 markah]

- F1 **Pendidikan tidak formal**
- F2 **Pendidikan formal**

- (b) Mengapakah cerita rakyat berikut diajar dalam kalangan kanak-kanak?

- (i) Cerita Anjing dengan Bayang-Bayang: [1 markah]

- Memberikan nasihat kepada seseorang supaya tidak bersifat tamak

- (ii) Cerita Si Tanggang: [1 markah]

- Mendidik anak-anak supaya tidak menderhaka kepada ibu bapa

- (c) Jelaskan mata pelajaran yang diajar pada peringkat pendidikan pondok. [2 markah]

- F1 Al-Quran
- F2 Ilmu Hadis
- F3 Bahasa Arab

- (d) Mengapakah aspek pendidikan dianggap penting dalam kalangan masyarakat tempatan? [4 markah]

- F1 Berkelakuan sopan
- F2 Bertatasusila
- F3 Berdikari
- F4 **Berhemah tinggi**
- F5 **Meningkatkan taraf kehidupan**

Soalan 3

Negeri-negeri Melayu, Sarawak dan Sabah kaya dengan bahan mentah dan kawasan pasaran menyebabkan kuasa-kuasa Barat berlumba-lumba untuk menakluki tanah jajahan demi kepentingan ekonomi mereka.

- (a) Perkembangan di Barat pada abad ke-19 dan ke-20 telah membawa kesan kepada kawasan Alam Melayu. Terangkan faktor-faktor kuasa Barat datang ke negara kita pada abad ke-19 dan ke-20. [6 markah]

- F1 Perkembangan industri kereta meningkatkan permintaan terhadap getah asli
- F2 Negara kita mempunyai tanah yang subur untuk pertanian
- F3 Industri rnengetin makanan meningkatkan permintaan terhadap bijih timah
- F4 Pembukaan Terusan Suez mempercepatkan urusan perdagangan
- F5 Ciptaan kapal wap membolehkan penghantaran barang dagangan secara mudah dan murah
- F6 Persaingan kuasa Barat untuk meluaskan tanah jajahan mereka
- F7 Ciptaan telegraf menyebabkan penglibatan Tanah Melayu dalam perdagangan antarabangsa semakin penting
- F8 Slogan Beban Orang Putih digunakan untuk menjustifikasikan peluasan kuasa

(b) "British telah menggunakan pelbagai strategi untuk menguasai negara kita." Buktikan pernyataan tersebut.
[10 markah]

F1 Strategi manipulasi

F2 Menduduki Singapura dengan mengiktiraf Tengku Hussein sebagai Sultan Johor

F3 Strategi tipu helah

F4 Menduduk Pulau Pinang setelah Francis Light berbohong kepada Sultan Kedah

F5 Strategi pakatan

F6 Menguasai Melaka dengan berpakat dengan Belanda dalam Perjanjian Inggeris Belanda 1824.

F7 Strategi ugutan / desakan

F8 Mendesak Sultan Selangor menerima perlindungan (berikutan peristiwa serangan lanun ke atas kapal dagang British di Kuala Langat dan serangan ke atas Rurnah Api di Tanjung Rachado)

F9 Strategi perjanjian

F10 British campur tangan di Perak melalui Perjanjian Pangkor 1824

F11 Strategi pajakan

F12 British menguasai Sabah melalui pajakan dan pemberian Piagam Diraja kepada SBUB

F13 Strategi serangan fizikal

F14 British memelihara kuasanya di Nanning dengan menyerang Penghulu Dol Said

(c) Sebagai seorang pemimpin negara, apakah langkah-langkah yang dapat anda lakukan bagi menghadapi strategi British untuk menguasai negara kita?
[4 markah]

F1 Menyatupadukan rakyat

F2 Mentadbir dengan adil dan saksama

F3 Sentiasa berwaspada terhadap kuasa luar

F4 Mengukuhkan ekonomi negara

F5 Wewujudkan kestabilan dalam negeri

F6 Menanamkan semangat patriotisme pada rakyat

(d) Strategi serangan fizikal dilakukan oleh Belanda untuk menguasai Melaka. Berlaku cabaran penjajahan baharu masa kini.

(i) Jelaskan cabaran-cabaran tersebut.

(ii) Nyatakan langkah-langkah untuk mengatasi cabaran tersebut.
[10 markah]

(i) **Cabaran**

F1 Penggunaan internet yang melampau

F2 Penyebaran budaya asing yang negatif

F3 Keruntuhan moral dalam kalangan remaja

F4 Persaingan senjata nuklear

(ii) **Langkah mengatasi**

F1 Menghadkan penggunaan ICT

F2 Mengawal penularan budaya negatif

F3 Memperkasakan institusi keagamaan

F4 Mematuhi Piagam PBB

TINGKATAN 3 BAB 2 PENTADBIRAN NEGERI-NEGERI SELAT

Soalan 1

Kedudukan Pulau Pinang yang strategik di pertengahan laluan perdagangan memenuhi keperluan British di Alam Melayu.

(a) Jelaskan peranan Pulau Pinang sebagai:

i. Pusat pengumpulan barang:
[2 markah]

- F1 Mengumpulkan emas
- F2 Perak
- F3 Bijih timah
- F4 Rempah ratus

ii. Pelabuhan persinggahan:
[2 markah]

- F1 Membaiki kapal
- F2 Mendapatkan bekalan makanan
- F3 Mendapatkan bekalan minuman
- F4 Tempat berlindung sementara menunggu perubahan angin monsun
- F5 Memudahkan penjelajahan ke rantau Asia Pasifik

iii. Pangkalan tentera:
[2 markah]

- F1 Mengawal petempatan British di pantai timur India, Madras
- F2 Mempertahankan petempatan di India
- F3 Menghadapi saingan Belanda di Alam Melayu

(b) Mengapakah kawasan Asia dan Pasifik penting terhadap British? Beri pendapat anda.

[4 markah]

- F1 British kehilangan Amerika sebagai tanah jajahan
- F2 Mengukuhkan laluan perdagangan ke China
- F3 Meneroka petempatan di kawasan Asia Pasifik
- F4 Mengukuhkan kedudukan di Australia
- F5 Mendapatkan kelebihan bersaing dengan kuasa-kuasa Barat yang lain

Soalan 2

Stamford Raffles berjaya meluaskan pengaruh British di Singapura.

(a) Jelaskan latar belakang pertapakan British di Singapura.
[4 markah]

- F1 Januari 1819, Stamford Raffles dan William Farquhar
- F2 Mengadakan perjanjian awal dengan pentadbir
- F3 Membenarkan British mendirikan petempatan di Singapura
- F4 Temenggung Abdul Rahman menegaskan perjanjian tersebut perlu mendapat pengesahan daripada Sultan Abdul Rahman
- F5 Pemerintah Kesultanan Johor Riau

(b) Bagaimanakah British memanfaatkan isu pewarisan takhta Kesultanan Johor Riau untuk mendapatkan Singapura?
[8 markah]

- F1 Sultan Mahmud Shah II mempunyai dua orang putera
- H1 Tengku Hussien, putera sulung
- F2 Tengku Abdul Rahman, putera bongsu

- H2a Pada tahun 1812, Sultan Mahmud Shah mangkat
- H2b Tengku Abdul Rahman hadir semata pemakaman Almarhum
- H2c Tengku Hussein tidak hadir
- H2d Baginda berada di Pahang
- F3 Tengku Abdul Rahman ditabalkan sebagai Sultan Johor Riau
- H3a Diiktiraf oleh Belanda dan Bugis
- H3b Tengku Hussein berundur
- H3c Menetap di Riau
- F4 Stamford Raffles mengambil peluang memujuk Temenggung Abdul Rahman menjemput Tengku Hussein ke Singapura
- H4a Diisytiharkan sebagai Sultan Johor Riau
- H4b Menggunakan gelaran Sultan Hussien Muhammad Shah
- H4c Raffles berjaya memanipulasikan isu pewarisan takhta
- H4d Kesultanan Johor Riau mempunyai dua orang sultan

- (c) Pelbagai cabaran dihadapi oleh negara kita untuk mengekalkan kedaulatan. Jelaskan cabaran-cabaran tersebut dan cara untuk mengatasinya. Beri penjelasan anda. [8 markah]

Cabaran

- F1 Ancaman negara luar
- F2 Kedatangan pendatang tanpa izin (PATI)
- F3 Perebutan kawasan sempadan negara
- F4 Keruntuhan moral generasi masa kini

Cara Mengatasi

- F1 Mengukuhkan angkatan tentera
- F2 Mengukuhkan kerjasama dalam kalangan masyarakat

- F3 Mengadakan perundingan secara bijaksana
- F4 Memupuk prpaduan rakyat

TINGKATAN 3 BAB 3 PENTADBIRAN NEGERI-NEGERI MELAYU BERSEKUTU

Soalan 1

Perlombongan emas di negeri-negeri Melayu tertumpu di kawasan jalur emas yang sebahagian besarnya terletak di negeri Pahang.

- (a) Namakan dua kawasan perlombongan emas di Pahang. [2 markah]

- F1 Sungai Tembeling
- F2 Sungai Jelai
- F3 Sungai Semantan
- F4 Raub

- (b) Bandingkan kaedah kegiatan perlombongan emas di Pahang:

- i. Pada abad ke-16 dan ke-17: [2 markah]

- F1 Mendulang
- F2 Melampar

- ii. Pada abad ke-19: [2 markah]

- F1 Lombong dedah
- F2 Lombong bawah tanah

- (c) Gambar berikut berkaitan dengan tinggalan kawasan perlombongan emas.

Cadangkan tindakan untuk memanfaatkan kawasan tersebut.

Beri hujah anda. [4 markah]

- F1 Membangunkan sebagai kawasan pelancongan
- F2 Menanam tanaman hidroponik
- F3 Menebus guna untuk pembangunan komersial
- F4 Memajukan sebagai kawasan rekreasi

Soalan 2

Pembentukan Negeri-negeri Melayu Bersekutu setelah termenterainya perjanjian persekutuan 1895.

(a) Senaraikan Negeri-negeri Melayu bersekutu. [4 markah]

- F1 Perak
- F2 Pabang
- F3 Negeri Sembilan
- F4 Selangor

(b) Jelaskan ciri-ciri Negeri-negeri Melayu Bersekutu. [3 markah]

- F1 Gabungan Perak, Pahang, Negeri Sembilan dan Selangor
- F2 Residen Jeneral sebagai Ketua Pentadbiran
- F3 Raja-raja Melayu menerima nasihat Residen Jeneral
- F4 Kuala Lumpur menjadi pusat pentadbiran Negeri-negeri Melayu Bersekutu
- F5 Negeri-negeri Melayu Bersekutu dikenali sebagai persatuan 1896

(c) Huraikan faktor-faktor pembentukan Negeri-negeri Melayu Bersekutu. [3 markah]

- F1 Mengatasi kelemahan sistem Residen
- F2 Menyeragamkan sistem pentadbiran
- F3 Menjamin keselamatan negeri

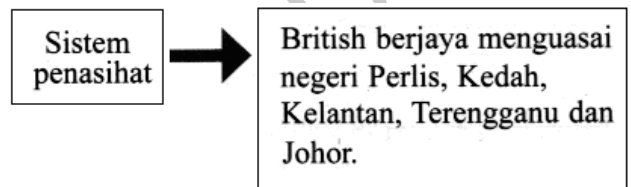
F4 Menangani masalah kewangan

TINGKATAN 3 BAB 4 PENTADBIRAN NEGERI-NEGERI MELAYU TIDAK BERSEKUTU

Soalan 1

Maklumat berikut berkaitan dengan pembentukan Negeri-negeri Melayu Tidak Bersekutu.

(a) Pentadbiran Negeri-negeri Melayu Tidak Bersekutu adalah bersifat longgar kerana setiap negeri masih mengekalkan sistaera pentadbiran sendiri.

Terangkan ciri-ciri pentadbiran di Kedah berikutan pembentukan Negeri-negeri Melayu Tidak Bersekutu.

[4 markah]

- F1 Penasihat British terlibat secara langsung dalam pentadbiran
- F2 Pentadbiran melibatkan pembesar tempatan
- F3 Kedah tidak akan diserahkan kepada kuasa asing tanpa keizinan bertulis oleh sultan /Majlis Mesyuarat Negeri
- F4 Kakitangan awam terdiri daripada orang Melayu
- F5 Setiausaha Kerajaan merupakan pegawai tadbir terpenting

(b) Pembentukan Negeri-negeri Melayu Tidak Bersekutu memelihara pengenal Birokrasi Barat di negeri-negeri berkenaan. Buktikan. [3 markah]

- F1 Penasihat British menentukan dasar pentadbiran (sehingga mengurangkan kuasa raja dan pembesar)
- F2 Jabatan kerajaan baharu diperkenalkan di setiap negeri
- F3 Pasukan polis diwujudkan
- F4 Urusan pentadbiran negeri mengamalkan cara Barat
- F5 Mahkamah sivil diperkenalkan
- F6 Pegawai-pegawai British dibawa masuk sebagai pegawai tadbir kerajaan

(c) Meskipun kedudukan Raja Melayu kekal dalam Negeri-negeri Melayu Bersekutu, namun pembentukan Negeri-negeri Melayu Bersekutu wajar ditentang oleh penduduk negeri-negeri Melayu berkenaan. Beri pandangan anda.

[3 markah]

- F1 Kuasa raja semakin terhakis
- F2 Pembesar hilang peranan/ tidak lagi mengutip cukai
- F3 Pentadbiran dijalankan oleh orang Barat
- F4 Penasihat British menentukan dasar pentadbiran

TINGKATAN 3 BAB 5 PENTADBIRAN BARAT DI SARAWAK DAN SABAH

Soalan 1

Walaupun Dinasti Brooke di Sarawak dan SBUB di Sabah bermatlamat menguat keuntungan, namun, mereka tetap menghormati dan mempertahankan masyarakat peribumi.

(a) Huraikan pengekalan pembesar tempatan di Sarawak.

[6 markah]

- F1 Dinasti Brooke melibatkan kalangan pembesar tempatan
- F2 Dasar ini digunakan bagi mengisi kekurangan pegawai-pegawai Eropah yang jumlahnya kecil
- F3 Penglibatan orang tempatan seperti kalangan Datu, iaitu Datu Patinggi, Datu Bandar, Datuk Temengung serta
- H3a Dua jawatan baharu iaitu Datu Imam dan Datu Hakim
- F4 Ketika zaman Charles Vyner Brooke, beberapa gelaran diwujudkan iaitu Datu Menteri, Datu Pahlawan, Datu Bentara dan Datu Amar
- F5 Para pembesar tidak lagi dibenarkan mengutip cukai
- H5a sebaliknya diberikan gaji
- H5b dan peranan membantu pentadbiran
- F6 Mengekalkan semua undang-undang tempatan dan adat
- H6 yang tidak bercanggah dengan sistem barat

(b) Huraikan pengekalan Institusi peribumi di Sabah. [6 markah]

- F1 Bagi menjamin kecekapan dan pentadbiran yang baik, SBUB membahagikan ketua-ketua peribumi kepada kategori ketua yang diakui dan yang tidak diakui.
- F2 Ketua Anak Negeri yang diakui diserapkan ke dalam sistem pentadbiran SBUB
- H2a dan dibayar gaji
- H2b sementara Ketua Anak Negeri yang tidak diakui tidak dibayar gaji
- F3 Institusi peribumi yang utama ialah Institusi ketua Anak Negeri,

- Ketua Kampung (Orang Tua) dan Mahkamah Anak Negeri
- H4a serta mengutip cukai kepala
- H4b dan mentadbir keadilan
- F5 Ketua Anak Negeri yang juga digelar Orang Kaya-kaya (O.K.K)
- H5 membantu Pegawai Daerah menjalankan pentadbiran pada peringkat daerah.
- F6 Ketua Anak Negeri juga dilantik menjadi hakim di Mahkamah Anak Negeri
- H6a Bertugas dalam menjaga keamanan daerah mereka
- H6b Memungut cukai
- H6c Mengurus pentadbiran pengadilan (pembantu majistret)

(c) Bagi memastikan wujud keamanan, Dinasti Brooke di Sarawak dan SBUB di Sabah telah melaksanakan pentadbiran berasaskan kaum.

(i) Bincangkan sistem pecah dan perintah di Sarawak.
[6 markah]

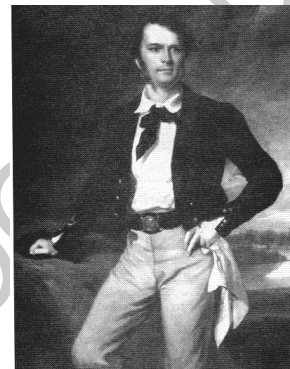
- F1 Tiga kategori masyarakat dikelompokkan, iaitu Melayu, Iban dan Cina
- F2 Orang Melayu dalam pentadbiran
- H2a Orang Cina dalam ekonomi
- H2b Orang Iban dalam keselamatan dan ketenteraan
- F3 Charles Brooke mewujudkan jawatan tertinggi masyarakat Iban, iaitu Temenggung
- F4 Bagi orang Cina diwujudkan jawatan Kapitan dan Kangcu

(ii) Bincangkan pentadbiran berasaskan peribumi di Sabah.
[6 markah]

- F1 Ketua-ketua etnik berperanan dan dipilih berdasarkan personaliti
- H1 kepakaran
- F2 Memberi kesan kepada pertadbiran kerajaan peringkat tempatan
- F3 Pentadbir dikenali sebagai Penolong Pegawai Daerah

Soalan 2

Gambar 2 tokoh yang berkaitan dengan Sarawak.

Gambar 2

(a) Nyatakan strategi James Brooke untuk mendapatkan kuasa pemerintahan di Sarawak.
[8 markah]

Rundingan

- Berunding dengan Pengiran Raja Muda Hashim apabila diminta untuk menyelesaikan pertelingkahan yang berlaku
- Pengiran Raja Muda Hashim menawarkan Sarawak kepada James Brooke.

Ugutan

- Sebanyak dua kali.
- Mengugut Pengiran Raja Muda Hashim dengan menyerang kedudukan Pengiran Raja Muda Hashim di Kuching.
- Akhirnya, Pengiran terpaksa menyerahkan Sarawak kepada James Brooke.

Perjanjian

- Perjanjian 1841 James Brooke dengan Pengiran Raja Muda Hashim
- Perjanjian 1842 James Brooke dengan Sultan Brunei Sultan Omar Ali Saifuddin.

Ketenteraan

- Sokongan kapal HMS Dido oleh angkatan tentera laut.

- Dibuang ke Singapura kerana dianggap berpakat menyingkirkan Brooke.
- Sokongan kewangan.
- Memperoleh sokongan kewangan daripada pemodal Eropah.
- Menentang kebangkitan orang tempatan.
- Menganggap mereka sebagai lanun.

(b) Bagaimanakah James Brooke berjaya mengukuhkan kuasanya di Sarawak? [8 markah]

- Melalui kekuatan tentera laut
- Kapal HMS Dido menghancurkan kubu kuat orang Iban.
- Memperoleh sokongan daripada sebahagian masyarakat tempatan, iaitu Melayu dan Iban
- Menghapuskan tokoh tempatan yang menentang kedudukannya seperti Sharif Masahor.

(c) Pada pendapat anda, apakah yang menyebabkan James Brooke berjaya mendapatkan kuasa pemerintahan di Sarawak? [4 markah]

- Kebijaksanaan mengatur strategi.
- Kelemahan pemimpin dalam menangani masalah dalaman
- Sultan tidak berbincang terlebih dahulu dengan pembesar
- Terlalu percaya akan kuasa asing

Get our 100% exam tips (PT3)

**BM, BI, Maths, Science, Sejarah & Geografi
Pre-order now**

via www.andrewchoo.com.my

or

Join our LIVE Seminar PT3

at University Malaya

on 25 AUGUST 2019 (Sun)**

WhatsApp 012-3260392 / 012-2300392